SECTIO IV.

DE SVCCIS MELLITIS.

Ex plantis vel infusis, vel earum succis & melle composita quædam mellita seruant officinæ, quæ à consistentia & melle, nonnulli syrupos melleos, nos à succis potius, qui confecturam ingrediuntur, & à melle, succos melleos, aut mellitos vocamus: Siue enim succus plantarum extractus melli adiungatur, siue ipsæ plantæ cum melle tabescant, earum semper succus melli admixtus manet; vnde tota mixtura rite succus mellitus nuncupatur.

CAP. I.

Mel rosatum, Latine: Rhodomeli, Græce: Galeniabin, Arabice.

℞. *Rosarum rubear. in vmbra parum siccatarum* libr. ij. *mellis boni, nimis nec recentis, nec veteris* libr. vj. *Misce, & coque clementer, ac lento igne: In vase vitreo, vel fictili vitrato reconde: Insola & serua. Et si volueris, percola, & sic serua.*

COMMENTARIVS.

Non est vnus apud omnes mellis rosati parandi modus: & multi cõficiendi modum à Mesue, & Nic. Præposito datum aspernati, nunc igne solo, nunc insolatu, nunc vtroque modo, nunc istorum nullo, sed sola maceratione contenti parant. Quidam rosas integras & solum exungatas in mel coniiciunt, alii non nisi tritas. Sunt, qui succum tantum: alii & succum eductum, & simul alias rosas. Vsitatior præparatio fit iuxta modum à nobis traditum, quo rosæ aliquantum siccatæ in melle macerantur, dein parum elixantur; postea soli exponuntur, & tertio quoque die mouentur, vt vndiquaque incalescant. Dum hoc modo paratum, non colatur, mel rosatum foliatum vocatur. Sic calfactum linteo percoletur, vt fere fit, saltem ante vsum, mel rosatum colatum nominant, & maxime, quod ex tritis rosis & melle fit. Quod ex duabus partibus succi rosarum exungatarum, & vna mellis simul coctis ad quartæ partis absumptionem paratur, amota sedulo inter coquendum spuma, id mel medicatum *Rhodostatum*, seu *mel rosatum colatum* dicitur, omni aliquo liquidius. *Mel rosatũ foliatum.* *Rhodostatum quid.*

Mel rosatum fluxiones calidos cohibet, stomacho benefacit, deterget, & roborat tam sumptum, quam adhibitum. *Vires.*

CAP. II.

Mel violatum.

℞. *Flor. violarum recentium* libr. j. *mellis optimi, mediæ ætatis* libr. iij. *Misce, & reconde in vase vitreo, aut fictili & vitrato, ori angusti. Insola, serua, & vsus tempore percola.*

COMMENTARIVS.

Ad huius mellis præparationem, nonnulli violas terunt, alii integras, quod paruulæ sint admodum, melli calidiusculo, olla figulina, vitrata excepto, permiscent: Tum quindecim dies ollam soli, & optime quidem, exponunt, alternis diebus rudicula mixturam agitando: deinde reponunt, & vtendi tempore parum aquæ permiscent, parum elixant, probe percolant; sicque violatum mel tunc habent optimum, alii alio modo. Verum Mesuei testimonio recte parari potest, vt rosatum. Debent autem violæ assumi parum persiccatæ, vel saltem omni acquisititia humiditate exhaustæ: Mel vero nec recens nimis, nec nimis antiquatum.

Mel violatum commendatur ad affectus thoracis, ad leniendum, abstergendum, refrigerandum, roborandum: ob id vtiliter & clysteribus multis, & garga- *Vires.*

gargarismatis permiscetur, & vlceribus detergendis adhibetur.

CAP. III.

Mel anthosatum.

℞. *Florum rorismarini* ℔ *j.*
mellis boni bene despumati ℔. iij.
Misce in olla vitrea, aut vitrata, oris non valde patuli: In sola & serua ad futuros vsus.

COMMENTARIVS.

Eodem modo paratur mel anthosatum, vt violatum, rosatumve. Nonnulli mel præferunt vetustissimum, ego ætate medium, quod nec dubium nimis est, nec nimis crassum. Dicitur hoc mel anthosatum à libanotidis, seu rorismarini flore, qui dignitate quadam præ cæteris anthos dicitur.

Cum rosmarinus bis in anno floreat, vere scilicet & autumno, bis quoque mel anthosatum optime confici poterit, dictis nempe temporibus, quando flos illius recens est, & suauissime fragrat: Siccus enim fere inodorus est, & vix vllius vsus.

Vires. Mel anthosatum cephalicam vim habet & nerualem, vtiliterque miscetur clysmis ad lethargum, apoplexiam, & comatosos affectus perscriptis. Frigidas intemperies partium calore suo corrigit, & flatus dissipat.

CAP. IV.

Mel Mercuriale.

℞. *Succi mercurialis* ℔. iij.
mellis optimi ℔ *iiij*
Misce, elixa, despuma, & fac veluti syrupum.

COMMENTARIVS.

Mel non omnes eadem quãtiate mensurant, alii plus succi, minus mellis adiicientes, alii contra plus mellis, minus succi, & multi par vtriusque pondus commiscentes.

Nos mel præpollere iudicamus, cum non ex foliis, aut floribus maceratis condiatur, sed succo commixto, à quo satis efficax redditur, etiamsi eius quantitas succum exuperet. Nonnunquam ex foliorum decocto tantum paratur, non tamen mihi satis probatur hic cõficiendi modus.

Æque vero parari potest ex succo mercurialis maris & fœminæ; vtraque enim vires habet affines, & huic melli conficiendo conuenientissimas.

Ad mercurialem marem refertur *cynocrambe*, seu *brassica canina*, cuius tamen succo non solet hoc mel confici. Debet vero à medio vere ad finem æstatis parari: tunc enim & plantæ sunt succulentiores, & earum qualitas vegetior & efficacior. *Quando debeat præparari.*

Vix autem aliis vsibus inseruit mel mercuriale, quam clysteribus parandis, vt eorum vis sit magis abstersoria, & purgatoria. *Vires.*

CAP. V.

Mel passulatum.

℞. *Passularũ ex acinis purgatarũ* libr. ij.
Infunde xxiiij. horas in libr. *vj. aquæ calentis:*
Deinde coquantur ad medietatem.
Colatura fortiter expressa denuo coquatur ad consistentiam mellis.

Vel:

℞. *Colaturæ prædictæ* libr. *iij.*
mellis despumati libr. *ij*
Misce, & coque ad crassitudinẽ syrupi.

COMMENTARIVS.

Duos parandi modos dedimus: vnum, *cum*; alterum, *sine* melle. Sic enim interdum paratur, licet Matthæus de gradibus illius author primum descripserit absque mellis interuentu. Quocunque ex istis modo conficiatur, admodum palato gratum est, vimq; bechicam habet: proinde eclegmatum quorundam apte compositionem ingreditur, vt eclegmatis de Pino apud Mesuem.

Alia quædam sunt mella medicata, vt *myrtinum, scillitium, macardinũ*, & quod ex *my-*

ex *myrobalanis emblicis* paratur: quæ cum in medicina nullius aut rarissimi sint vsus, raro parata repetiuntur.

Mellis Anacardini varia præparatio.

Anacardinum vero multas ob causas prætermissimus: Primo, quod *Anacardia* fructus sint exotici, qui rarissime ad nos aduehuntur. Secundo, quia deleteria quadam qualitate prædita notantur, vel saltem excessu multo intemperata. Tertio, propter multam in eo parando authorum ambiguitatem. Sunt enim, qui *anacardiorum* tantum decoctum cum melle feruefaciunt, donec mellis spissitudinem acquirat: alii eadem trita, in aceto dies septem macerant, deinde coquunt ad medias; postea cum melle coquunt adhuc in syrupum: alii tantum anacardia terunt & coquunt, donec aqua ex obscuro rubeat: spumam iunatantem colligunt, tanquam mellaginem, eamque seruant pro melle anacardino. Denique mel anacardinum parari nolo ob eius vires, si non noxias, certe parum vtiles, aut vix sanitati tuendæ vel restarciendæ conuenientes.

SECTIO V.

DE ROB, SEV SAPA, ET ALIIS ROBVB.

Plantarum succi ad futuros vsus conseruantur, vel admixtione rei alicuius, vt mellis aut sachari, quo modo confecti syrupi seruantur, vel artificio quodam immutati, cuiusmodi est Rob, id est, sapa, seu vinum coctum, vel Robub, hoc est, succus plantæ cuiusuis alius, solo vel ignis calore incrassatus. Rob vero simpliciter dictum antonomesia quadam de sapa, seu defruto coctione inspissato intelligendum, de aliis cum additione plantæ, ex cuius fit succo, vt Rob berberis, Rob cornorum, *& similium.*

CAP. I.

Rob, seu Sapa.

℞. Vini recenter ex vuis albis, generosis & maturis expressi ℔ *xij.*
Coque igne luculento, donec libræ tantum quatuor supersint; vel vt consistentiam mellis acquirant. Repone in vase idoneo & serua.

COMMENTARIVS.

Trifariam Sapa fieri consueuit. Nam mulierculæ suo modo conficiunt ex vuis quibuslibet, nigris & albis modo maturis, in lebete sine aqua coctis & expressis, & ad mellis consistentiam inspissatis; Solentque vocare *Resinatum*, quasi *racematum*, ex racemis scilicet conditum. *Resinatum plebeculæ.*

Pharmacopœi suo quoque modo, sed præstantiore conficiunt: Vinum namque recens ex vuis albis, maturis, selectis expressum assumunt: ad duarum eius partium absumptionem percoquunt: Tertia, quæ remanet, spissitudinem habet mellis, quæ Rob, seu sapa est officinarum, in quibus tamen nunc raro seruatur, cum fere illius desierit vsus.

Coci quoque suam sapam habent, ex musto recenti ad crassitudinem mellis cocto paratam, qua vtuntur ad embamata, seu intinctus. Vtuntur adhuc sæpe defruto, quod ex vino dulci fit, ad tertias tantum elixato & despumato, vt liquidum adhuc maneat. *Defrutum qui fiat.*

Sapa potissimum commendatur ad morbos oris. Non modo enim stypticitate quadam roborat, & materiæ fluentis motum inhibet, sed etiam iam fluxum humorem abstergit, & digerit. De sapis fusius egimus in Institutionibus nostris *c. 6. lib. 3.* *Sapæ vires.*

CAP. II.

Rob Ribes.

℞. Succi Ribes ℔ *ix.*
Coque igne lento ad partis tertiæ consumptionem: Deinde colo tratice: Colaturã subsidere permitte, donec clarescat;